

Galimybė gauti pašalpas

Kokias pašalpas galima gauti, priklausys nuo jūsų imigracijos statuso. Europos piliečiai ir jų šeimos nariai, dažniausiai yra skirstomi į 5 kategorijas:

1. Turintys nuolatinio gyventojų statusą
2. Turintys nenuolatinio gyventojų statusą
3. Pasienio darbuotojai
4. Turintys vizas pagal JK imigracijos sistemą, įsigaliojusią po Brexito, ir
5. Neturintys jokio imigracijos statuso.

Nuolatinio gyventojų statusas

Nuolatinio gyventojų statusas suteikiamas Europos sąjungos piliečiams, ir jų šeimos nariams, pradėjusiems gyventi JK prieš 2020 m. gruodžio mėn. 31 d. ir gyvenusiems šalyje daugiau nei 5 metus.

Jeigu turite nuolatinio gyventojų statusą, jums priklauso lygiai tokios pačios pašalpos, kaip ir JK piliečiams. Jums reikės atitikti tam tikrus, norimos gauti pašalpos, reikalavimus. Nėra jokių papildomų reikalavimų, susijusių su jūsų imigracijos statusu.

Nenuolatinio gyventojų statusas

Nenuolatinio gyventojų statusas suteikiamas Europos sąjungos piliečiams, ir jų šeimos nariams, pradėjusiems gyventi JK prieš 2020 m. gruodžio mėn. 31 d., bet šalyje gyvenusiems mažiau nei 5 metus.

Pašalpos, kurias galite gauti

Jeigu turite nenuolatinio gyventojų statusą, vis dar galite kai kurias pašalpas - Globėjo pašalpą, Asmeninės nepriklausomybės pašalpą, ir Neįgalumo pragyvenimo pašalpą. Pagrindiniai gyvenamosios vietos reikalavimai yra:

1. Jūs esate nuolatinis gyventojas JK (pvz. JK yra jūsų pagrindinė gyvenamoji vieta),
2. Jūs esate JK, ir čia buvote bent 2 metus sudėjęs per pastaruosius 3 metus,
3. Jums netaikoma imigracijos kontrolė

Asmeniui, turinčiam nenuolatinio gyventojų statusą, imigracijos kontrolė taikoma nėra. Taigi, jeigu atitinkate kitus reikalavimus, galite gauti minėtas pašalpas.

Jeigu gyvenate Škotijoje, galite gauti ir Vaiko neįgalumo pašalpą. Norint gauti šią pašalpą, reikia būti nuolatinio JK gyventojų, būti ir gyventi čia bent 26 savaites sudėjęs per metus.

Tam, kad atitiktumėte nuolatinės gyvenamosios vietos reikalavimą, jums reikės įrodyti, jog esate nusprendę likti JK, ir čia gyvenate pageidautiną laiką tarpą. Šis laikas nėra tiksliai nustatytas. Nuolatinė gyvenamoji vieta yra sprendžiama individualiai, atsižvelgiant į tai, kada atvykote į JK, kur gyvena jūsų šeima ir draugai, kur dirbate, ar esate savininkas ar nuomininkas,

ir ar esate užsiregistravę pas šeimos daktarą. JK turi būti jūsų pagrindinė gyvenamoji vieta, t.y. jūsų pastovi gyvenamoji vieta. Jungtinės Karalystės piliečiai taip pat turi atitikti šį reikalavimą - tai nėra reikalavimas, susijęs su imigracija.

Jums, kaip asmeniui, turinčiam nenuolatinio gyventojų statusą, priklauso visos kitos paslaugos išvardytos „Po-Brexit viza“ ir „Žmonės, be imigracijos statuso“ skiltyse žemiau.

Pašalpos su papildomais reikalavimais

Jeigu turite nenuolatinio gyventojų statusą, nesate automatiškai įteisintas gauti galimas pašalpas, tokias kaip Universalus kredito išmoka (angl. Universal Credit), Pajamomis grįsta darbo ieškotojo išmoka (angl. Income-related Job-seekers Allowance), Su pajamomis susijusi įdarbinimo ir paramos pašalpa (angl. Income-related Employment Support Allowance), Pensijos kredito išmoka (angl. Pension Credit), Pašalpą už vaikus (angl. Child Benefit), ir Tarybos mokesčių sumažinimas (angl. Council Tax Reduction).

Jūs taip pat negalite gauti Škotijoje esančių pašalpų (Geriausios pradžios pašalpos, Geriausios pradžios maistas, Škotijos parama vaikui, ir Pagalba su laidotuvių išlaidomis), kurios dažniausiai priklauso nuo jau gaunamų JK pašalpų (tačiau, jeigu jums yra mažiau nei 18 metų, yra tam tikrų išimčių). Jeigu esate [benamis](#), būsto gauti taip pat negalite.

Tam, kad gauti minėtas pašalpas, jums reikės įrodyti, kad:

1. Esate Europos pilietis, dirbantis JK.
2. Esate Europos piliečio, dirbančio JK, šeimos narys, arba
3. Gavote nuolatinę gyvenamąją vietą pagal ES įstatymus, gyvenant JK 5 metus kol studijavote, dirbote arba savarankiškai save išlaikėte.

Netgi jeigu nustojote dirbti, jūs vis dar galite būti laikomas dirbančiu JK asmeniu, jeigu:

- Dėl ligos ar nelaimingo atsitiktinumo laikinai negalite dirbti.
- Dirbote anksčiau, tačiau dabar esate užsiregistravę darbo biržoje ir ieškotės kito darbo.
- Vykdomė profesinį mokymą, arba
- Esate motinystės ar tėvystės atostogose.

Jūs galite būti gavę nuolatinės gyvenamosios vietos statusą, net jei neturite nuolatinės gyvenamosios vietos dokumento. Taip yra todėl, kad nuolatinė gyvenamoji vieta įgyjama automatiškai: dokumento išduoti nereikia.

Jei skaičiuojate laiką, praleistą JK būnant studentu arba savarankišku asmeniu, turite būti turėję visuotinį sveikatos draudimą (angl. Comprehensive Sickness Insurance). Daugiau informacijos apie visuotinį sveikatos draudimą rasite čia - <https://www.freemovement.org.uk/comprehensive-sickness-insurance-what-is-it-and-who-needs-it/>

Pasienio darbuotojai

[Pasienio darbuotojai](#) yra Europos sąjungos piliečiai, dirbantys JK, bet gyvenantys kitoj EEE šalyje. Jeigu pradėjote dirbti JK anksčiau nei prieš 2020 m. gruodžio mėn. 31 d., galite pateikti paraišką pasienio darbuotojo leidimui gauti. Pasienio darbuotojui negalioja imigracijos kontrolės nuostatai, ir jis gali gauti valstybines pašalpas. Tačiau, kaip ir asmenys, turintys nuolatinio gyventojų statusą, jie turi atitikti tam tikrus reikalavimus pašalpoms gauti.

Po-Brexit vizos

Europos Sąjungos piliečiai, atvykę į JK 2021 m. sausio mėn. 1 d. arba po jos, turėtų turėti Po-Brexit vizą, pavyzdžiui - kvalifikuoto darbuotojo vizą, sutuoktinio vizą, arba studento vizą (išskyrus tuos atvejus, kada prisijungėte prie ten gyvenančių šeimos narių). Visos šios vizos yra suteikiamos su sąlyga, kad jums nereikės naudotis viešųjų lėšų paslaugomis. Ši sąlyga yra dažniausiai nurodyta jūsų Biometriniame leidime gyventi JK.

Tai reiškia, kad negalite gauti didelės dalies pašalpų. Tačiau, ne visos vyriausybės teikiamos pašalpos yra iš viešųjų lėšų. Pavyzdžiui, jūs vis dar galite:

- Pilnai naudotis nacionalinės sveikatos apsaugos institucijų paslaugomis.
- Gauti [Netekties paramos išmoką](#), su sąlyga, kad reguliariai gyvenate JK. Ši sąlyga yra panaši į nuolatinio gyventojų testą, apibūdintą anksčiau.
- Naudotis visomis kitomis viešojo sektoriaus paslaugomis, išvardytomis po „Asmenys, neturintys imigracijos statuso“ skiltimi apačioje.

Asmenys, neturintys imigracijos statuso

Jeigu dar nepateikėte prašymo nuolatiniam ar nenuolatiniam gyventojų statusui gauti, neturite jokios kitos JK vizos, ir dar neesate JK pilietis - jūs laikomas asmeniu, neturinčiu imigracijos statuso. Galutinis gyventojų statuso prašymo teikimo terminas buvo 2021 m. birželio mėn. 30 d. Jeigu to dar nepadarėte, [pavėluotą prašymą](#) turėtumėte pateikti kuo įmanoma greičiau.

Jeigu pateikėte pavėluotą prašymą, ir laukiate sprendimo, jūs galite gauti pašalpas lygiai tokiomis pačiomis sąlygomis, kaip ir asmuo, turintis nenuolatinio gyventojų statusą.

Jeigu turėjote nenuolatinio gyventojų statusą, kuris nustojo galioti, ir jūs nepateikėte atnaujinto prašymo iki statuso galiojimo pabaigos, jūs neturite jokio imigracijos statuso.

Asmenys, neturintys jokio imigracijos statuso JK, dažniausiai negali gauti jokių pašalpų. Tačiau, yra tam tikrų paslaugų ir pašalpų, kurioms imigracijos statuso nereikia. Jos yra:

- Tam tikros nacionalinės sveikatos apsaugos paslaugos - pavyzdžiui, gydymas nelaimingų atsitikimų ir skubios pagalbos skyriuje, šeimos planavimo paslaugos ir gydymas nuo konkrečių ligų.
- Pradinis ir vidurinis išsilavinimas jūsų vaikams.
- Darbo išmokos, pagrįstos nacionalinio draudimo įmokomis arba įdarbinimu JK. Šiuo metu, teisė dirbti JK nėra reikalaujama. Į jas įeina:
 - Įmokomis pagrįsta (dar žinoma kaip „naujo stiliaus“) [įdarbinimo ir paramos pašalpa](#). Viskas, ko jums reikia, yra tai, kad fiziškai esate Jungtinėje Karalystėje.

- Įmokomis pagrįsta (dar žinoma kaip „naujo stiliaus“) [darbo ieškančiojo pašalpa](#). Kaip ir aukščiau, tereikia fizinio buvimo JK.
- [Motinystės pašalpa](#).
- Nustatytos [motinystės](#) ir [tėvystės](#) išmokos.
- [Nedarbingumo dienų išmokos](#).
- [Savivaldybės mokesčių nuolaidos](#), jeigu gyvenate vienas, arba esate studentas.
- [Jaunojo globėjo pašalpa](#), kuriai gauti nebereikia imigracijos statuso.
- [Geriausios pradžios ir geriausio maisto pašalpos](#), jeigu jums yra virš 18 metų.

Net jeigu ir neturite imigracijos statuso (arba jeigu turite vizą su sąlyga nesinaudoti viešųjų lėšų paslaugomis), jūs vis dar galite naudotis šiomis paslaugomis.

Kur galima gauti pagalbos ar patarimų?

- Piliečių patarimų biuras (angl. Citizens Advice) - <https://www.citizensadvice.org.uk/benefits/claiming-benefits-if-youre-from-the-EU/>
- Vaikų skurdo paramos grupė (angl. Child Poverty Action Group) - <https://cpag.org.uk/welfare-rights/legal-test-cases/current-test-cases/eu-pre-settled-status>
- Vidaus reikalų ministerijos gaires apie prieigą prie viešojo sektoriaus paslaugas rasite čia - <https://www.gov.uk/government/publications/public-funds>
- Daugiau informacijos apie nuolatinį gyvenimą JK rasite čia - <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/sn00416/>

PRAŠOME ATKREIPTI DĖMESĮ: Šis informacinis lapas pateikia tik jūsų galimų teisių santrauką. Jis nepateikia išsamaus jūsų teisių ir jūsų situacijos aprašymo, ir neturėtų būti naudojamas teisinės konsultacijos tikslais. Norėdami gauti daugiau informacijos, atitinkančios jūsų konkrečią situaciją, prašome kreiptis į kvalifikuotą advokatą ar kitą patarėją.

Dėmesio: Šiame dokumente paminėtų išorinių internetinių tinklalapių nuorodų turinys yra anglų kalba

Projektas yra remiamas SCVO (Scottish Council for Voluntary Associations) įsteigto "Community Capacity and Resilience" fondo ir Škotijos vyriausybės (20/4/2022)